

Komplexný psychologický posudok
na inovačné učebné pomôcky pre školy.

PhDr. Jolana Laznibatová, CSc.
Výskumný ústav detskej psychológie
a patopsychológie, Bratislava

Vzhľadom k tomu, že naša škola bola dlhé obdobie tzv. jednotná škola - postupovalo sa prakticky so všetkými deťmi v škole rovnako. Pritom sa relatívne málo rešpektovali individuálne diferencie, zohľadňovali špecifické potreby jednotlivých žiakov, i keď je jasné, že už od útleho veku sme každý iný, inak vnímame, inak si zapamätávame, inak sa učíme.

Preberané učivo v škole bolo predkladané aj na najnižších stupňoch ZŠ - klasickým, príliš odborným až vedeckým štýlom. V našej škole sa vytratila a i dnes chýba veselosť, spontánnosť, tvorivosť, hravosť - teda tie základné prvky, ktorých význam v škole zdôrazňoval už

J.A.Komenský.

Predkladané učebné pomôcky predstavujú istú dimenziu, ktorá dopĺňa možnosti netradičného, hravého prístupu k výučbe v škole, predovšetkým v matematike.

A/ Stavebnica Flip-Flop: je farebná, ľahká, mäkká, ohýbatelná a umývateľná - t.j. hygienicky vhodná pomôcka pre deti od MŠ, ZŠ, špeciálne školy, ale i detské domovy, herne, kluby, telocvične a pod.

Popri intenzívnom vnímaní farieb - učení sa diferencovaniu farebných plôch, sa manipuláciou so stavebnicou podporuje jemná motorika, pri zložení do celkov je možné cvičiť a rozvíjať i celkovú motoriku tela, resp. použiť ju pre relaxáciu detí v škole. Stavebnica okrem rozvoja motoriky prispieva k upevňovaniu poznatkov o písmenách, čísliciach, rozvíja celkové plošné a priestorové videnie. Zároveň umožňuje realizovať fantazijné tvorivé vnímanie a predstavivosť detí.

Skladanie obrázkov a vnímanie rôznych vzorov a útvarov predstavuje dobrý odrazový mostík k príprave výučby takeého náročného predmetu, ako je geometria.

B/ Zmazáčik: Vývin jemnej motoriky intenzívne prebieha od narodenia približne do 11 roka života dieťaťa. V niektorých vyspelých štátoch sveta sa to zohľadňuje a napr. písané písmo sa učí až v 2.-3.ročníku ZŠ. U nás sa učia žiaci písať písané písmo hneď po nástupe do prvej triedy. Pre väčšinu detí je to mimoriadne namáhavá a náročná psychomotorická činnosť. Aby nedochádzalo k stresovým situáciám pri nácviku písma, číslic - mimoriadne vhodná a aj z psychologického hľadiska vysoko pozitívna je fóliová pomôcka na ktorú je možno písať ceruzkou, perom, farbičkami i fixkami. Napísané, resp. nakreslené je možno zmazať, vygumovať. Netreba opravovať, stačí si to precvičiť znova, bez vnímania opravenej chyby pri nácviku.

Okrem pozitívneho psychologicko motivačného aspektu pri rozvoji osobnosti dieťaťa má táto pomôcka aj vysoko ekologický aspekt - neničí sa papier, drevo, lesy a pod. Je použiteľná i na viacero rokov v prvých triedach ZŠ. Je použiteľná pri rozvíjaní grafomotorického prejavu v normálnej populácii žiakov, ale je veľmi praktická pri výučbe detí s poruchami motoriky, u niektorých postihnutých detí, môže sa dobre uplatniť vo vyučovacom procese rómskych detí. Spĺňa všetky hygienické a estetické požiadavky. Podľa potreby táto gumovateľná fólia môže byť využitá aj na II.stupni ZŠ, na biológii (obrysy tela, jednotlivých orgánov), zemepise (slepé mapy, atď.).

C/ Ako pomôcky pre hravú výučbu matematiky sú novinkou nové, zábavnou formou spracované matematické pexesá - veselá násobilka a "delilka" (násobenie a delenie), ako i matematické kvarteto.

Netradičnou formou spoločenskej hry sa dieťaťu ponúka možnosť opakovať a fixovať si základné matematické vzťahy a pojmy. Cvičí sa tým matematické myslenie, ale i logické a praktické uvažovanie. V matematike - ktorá je pre väčšinu detí ťažká a náročná - pomáhajú pomôcky tohto typu odbúravať bariéry a strach z matematiky. Uvedené pomôcky sú vhodné na precvičovanie v škole, družine i doma.

D/ Včielky - matematicky: Podobného rázu je i táto pomôcka na výučbu na hodinách matematiky. Hravou, prístupnou formou umožňuje upevňovať vedomosti z matematiky, pričom napomáha komunikácii vo vzťahu učiteľ - žiak (ktorá veľmi chýba v našich školách), ako i v rámci kolektívu žiakov. Je taktiež výbornou pomôckou na potvrdzovanie medzipredmetových

vzťahov (včielky, kvety, stromy - botanika, prírodoveda, stromy, kvety, plody, med - zdravá výživa, zdravá škola, včely, príroda - ekológia,...)

E/ Netradičné spôsoby vyučovania matematiky: Pomôcka pre učiteľov na I. i II.stupni ZŠ. Je výborným námetom pre prácu učiteľov, ktorí nechcú odovzdávať poznatky z matematiky žiakovi len klasickou, ale i zábavnejšou, hravou formou. Sú tu úlohy od matematických rozprávok, cez motivačné hry, cez úlohy na riešenie problémov, empatické cvičenia (epidémie a katastrofy). Ponúka možnosť pedagógovi aplikovať teoretické poznatky z matematiky v praktických situáciách z bežného života, za pomoci využitia skupinovej práce - ako tréningu budúcej tímovej práce v živote, praxi. Podnetné sú i námety na samostatné práce, ktoré zohľadňujú individuálne tempo, diferencované schopnosti a motiváciu žiakov. Je vynikajúcou pomôckou i pre prácu s nadpriemernými, nadanými žiakmi.

F/ Hlavalam-Tangram: Plošno-priestorová predstavivosť a abstraktné myslenie sú základom pri výučbe geometrie v škole. Avšak abstraktné myslenie sa vyvíja až okolo 12 roku života dieťaťa, a podobne i plošno-priestorová predstavivosť (až do 16 rokov). Chápanie detí je viac názorné, a to im spôsobuje problémy pri výučbe geometrie. Výbornou pomôckou pre žiakov nižších ročníkov pre nácvik a diferencovanie geometrických obrazcov, ich analýzu a syntézu do rôznych tvarov predstavuje učebná pomôcka tangram.

Tento starý čínsky hlavalam je ideálnou pomôckou i pre starších žiakov (až dospelých), na rozvíjanie plošno-priestorovej predstavivosti, logického a tvorivého myslenia, hľadania vzťahov na základe geometrických súvislostí, geometrického chápania tvarov a plôch, ako i fantazijného vnímania a vytvárania vlastných tvorivých obrazcov.

Pre svoje kvalitné prevedenie, z ľahkej, esteticky príťažlivej, farebnej hmoty, je pomôcka dlhodobou použiteľnou a má všetky predpoklady stať sa obľúbeným spoločníkom všetkých vekových kategórií žiakov.

